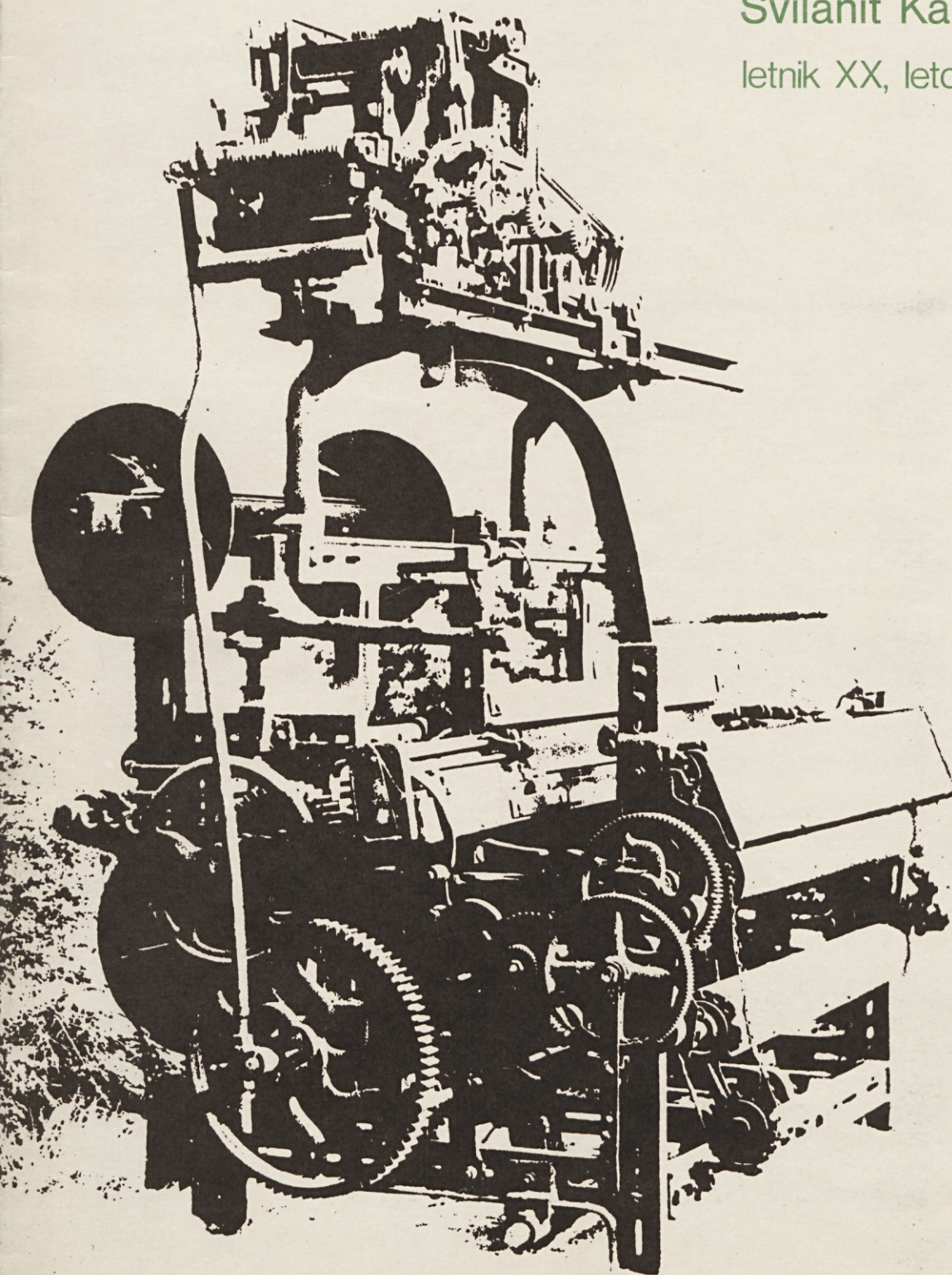

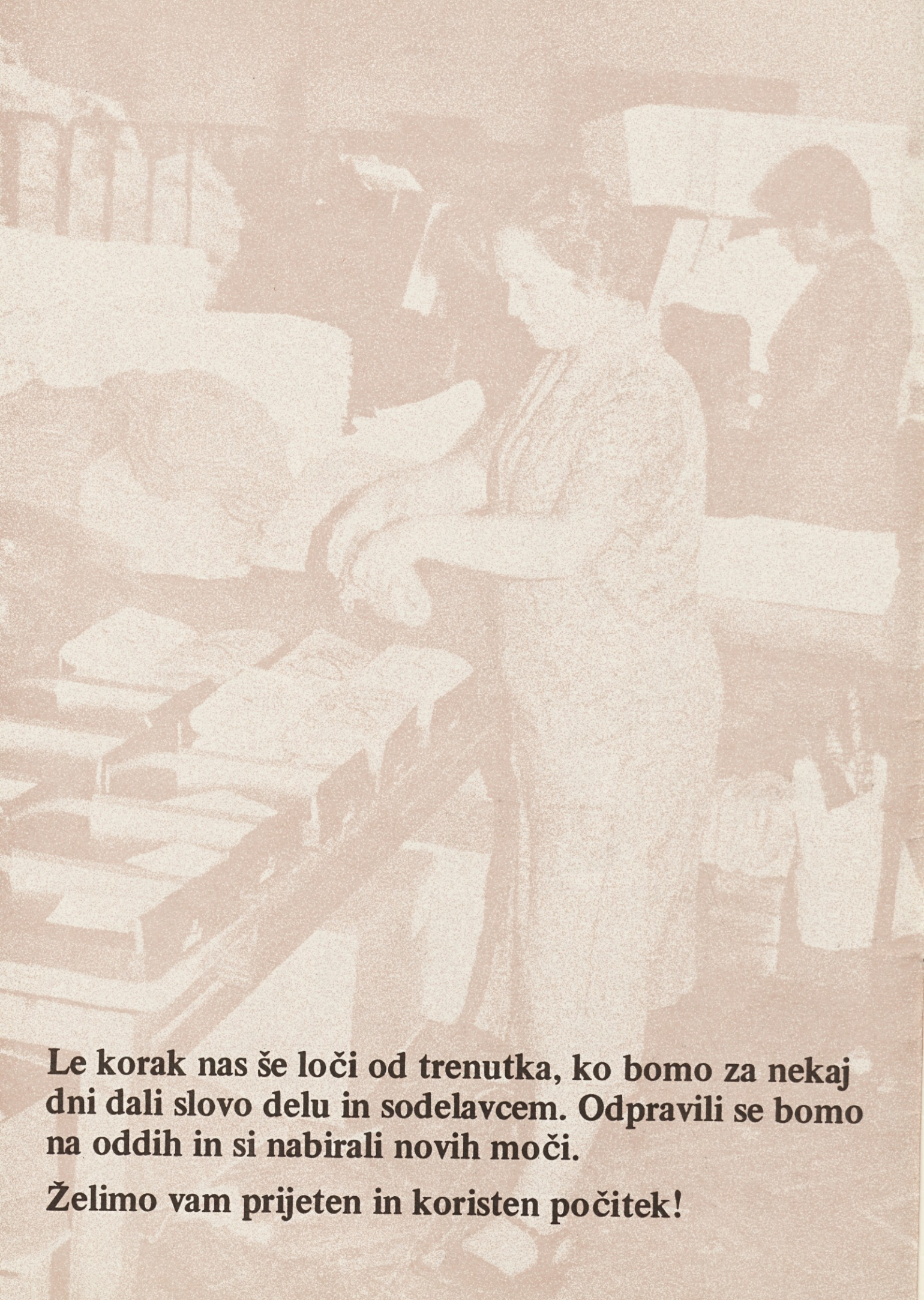

KAMNIŠKI TEKSTILEC

glasilo delovne
organizacije
Svilanit Kamnik

letnik XX, leto 1982, št. **5-6**

Le korak nas še loči od trenutka, ko bomo za nekaj dni dali slovo delu in sodelavcem. Odpravili se bomo na oddih in si nabirali novih moči.

Želimo vam prijeten in koristen počitek!

V današnjem in jutrišnjem gospodarskem trenutku

V Kranju je bila 22. maja tretja skupščina sindikata delavcev tekstilno in usnjarsko predelovalne industrije Slovenije, panoge našega gospodarstva, ki ima v gorenjski prestolnici dolgoletno tradicijo. Samo zasedanje skupščine pa je potekalo v industriji bombažnih izdelkov, tovarni, ki po doseženih rezultatih poslovanja sodi v sam vrh te panoge ne samo v Sloveniji, po proizvodnosti se primerja z ostalimi svetovnimi proizvajalci gradlov.

Sprejem je bil slovesen, tovarna okrašena s številnimi zastavami, delegate so krasili rdeči nageljni, simbol naprednega delavskega gibanja. Otvoritvi je posebno svečano obeležje dal mešani pevski zbor, ki je zapel nekaj pesmi in svoj spored zaključil z internacionalo, zasedanje skupščine pa so nato pozdravili predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tovarne gostiteljice in občine Kranj.

DELO REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA

Dela in aktivnosti republiškega odbora sindikata delavcev tekstilno in usnjarsko predelovalne industrije v preteklem štiriletnem obdobju ne moremo soditi po številu sej, straneh gradiv za te seje in zadnjo skupščino, temveč po tem, kaj je ta panoga s svojim delom dosegla pri naporih za satabilizacijo našega gospodarstva in kaj je sindikat s svojim delom prispeval k osvobajanju človeka in njegovega dela in izboljšanju delovanja samoupravnih odnosov in razpolaganja z ustvarjenim dohodkom.

Poročilo republiškega odbora o delovanju v preteklem mandatu, poročilo dosedanjega predsednika RO tov. Draga Štruca in sekretarja tov. Jožeta Klofutarja so dosegali vsa področja in problematiko obeh panog in sindikalnega dela. Kljub temu pa je v razpravi nato še sedemnajst delegatov skupščine skušalo dati dodatna pojasnila in predloge za nadaljnje delo.

Glede na trenutno gospodarsko situacijo je bil velik del poročila in razprave usmerjeno na to področje. Pri tem je vsekakor pomembna ugotovitev, da se v tekstilni in usnjarsko predelovalni industriji nadaljuje težnja po večji proizvodnji in produktivnosti, ki pa jo spremljajo številni moteči vplivi, od pomanjkanja repromaterialov do vedno manjšega

uvoza strojne opreme. Tekstilna in usnjarsko-predelovalna industrija sta v preteklih letih močno povečala tudi izvoz. Od leta 1978 do leta 1981 se je izvoz tekstilne industrije povečal za 2,8 krat, v zadnjem letu pa je bil uvoz tekstilne industrije kar za 24 % nižji od izvoza. V preteklih letih se je nekoliko izboljšalo stanje na področju osebnih dohodkov in ti nekoliko manj zaostajajo za republiškimi povprečjem kot je bilo to v preteklosti. Vendar pa je njihova delitev bila izvršena v okviru resolucije in še celo pod dovoljeno mejo. Vendar pa se ugotavlja, da so osebni dohodki po posameznih OZD zelo različni, velike pa so razlike tudi med posameznimi skupacijami znotraj same tekstilne industrije.

DELO ŽENA V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Med nerešenimi nalogami preteklega obdobja pa še vedno ostaja nočno delo žena v tekstilni industriji. V letu 1982 je kar 38 OZD zaprosilo za dovoljenja za nočno delo za skoraj 4.000 tekstilnih delavk. Nekatere tovarne so nočno delo žena sicer zmanjšale, vedno pogostejše pa se pojavljajo nove, ki ga zaradi boljše izkoriščenosti strojne opreme, ozkih grl v proizvodnji in povečane proizvodnje zaradi nujnosti izvoza ponovno uvajajo. Ugotavlja se, da je sindikat pri tem skoraj nemočen, saj so takšni ukrepi pogojeni z gospodarsko situacijo. Prevladalo pa je mišljenje, da bo več potrebno storiti za izpolnitev osnovnih pogojev življenja zaposlenih delavk v vseh treh izmenah, ki bodo blažili fiziološke in psiho-fizične probleme nočnega dela.

Republiški odbor sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije se je pri svojem delu v preteklem obdobju močno angažiral pri reševanju problemov zaposlenih žena.

Po nekajletnem prepričevanju in dokazovanju je po tretji republiški konferenci sindikatov le stekla akcija, da se ugotovi in dokaže, da so v tekstilni industriji nekatera delovna mesta, kjer so posledice pogojev dela takšne, da puščajo vidne posledice na zdravju delavk in te na svojih delovnih mestih ne morejo dočakati polne delovne dobe. Pričakuje se, da bo v letu 1983 le uspelo pripeljati do konca akcijo priznanja bonificirane delovne dobe za tkalke in predice.

DELO SINDIKATA

Skupščini republiškega odbora je prisostvovala tudi predstavnica RO Hrvatske, ki je v razpravi posebej poudarila, da je v zadnjem času pri delu sindikata, pa naj bo to v SR Hrvatski ali Sloveniji v poročilih in v razpravi na skupščini opaziti, da se sindikat pri svojem delu odmika s tipično sindikalnih vprašanj in se pretežno ukvarja z ekonomskimi. V sedanjih razmerah je to sicer razumljivo, vendar pa je tudi zaradi tega potrebno delo sindikata usmeriti v problematiko dela IO sindikata, delu sindikalnih skupin, usposabljanja delavcev za

delo in uspešnejše samoupravljanje in razpolaganje z rezultati dela, ne sme pa se pozabiti tudi na reševanje socialnih vprašanj.

Ob zaključku skupščine republiškega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije je bil izvoljen nov, dvainpedeset članski republiški odbor katerega članica za naslednji štiri letni mandat je kot predstavnica Kamnika tov. Anka Hubad, Republiški odbor pa je nato na svoji prvi seji izvolil predsednico RO tov. Martino Kralj iz litijske Predilnice, za podpredsednico tov. Ljubo Kos iz Planike Kranj in za sekretarja še eno mandatno dobo dosedanjega sekretarja tov. Jožeta Klofutarja.

OGLED IBI KRANJ

Po končani skupščini je bil organizirn ogled proizvodnje in objektov družbenega standarda za tovarniško ograjo.

Pri ogledu tovarne smo delegati dobili občutek dobro organizirane in urejene proizvodnje. Tu ne gre za super moderne stroje in opremo, čeprav ta v glavnem ni zastarela, pač pa za organiziranost proizvodnega procesa ob tekočem prehodu iz faze na fazo brez vmesnih zalog, skrbno izbran strojni park pa ob takšni organizaciji omogoča visoko tehnološko in fizično produktivnost. Le v snovalnici in delu previjalnice je še opaziti stroje, ki so že tehnološko nekoliko zastareli, pa zaradi drugih pomembnejših potreb niso dobili zamenjave, vendar ti še vedno služijo svojemu namenu.

SKRB ZA DRUŽBENI STANDARD

Posebno prijetni občutki so nas navdajali pri ogledu objektov družbenega standarda. Zaposleni v IBI imajo urejeno družbeno prehrano v jedilnicah, ki so tik ob proizvodnih obratih in je tako izguba časa čim manjša, splošni zdravnik v obratni ambulanti ima dnevno za kakšni dve uri dela, zobozdravstvena abulanta dela izmenoma en dan dopoldan, drugi dan popoldan, otroški vrtec s kapaciteto stotrideset otrok dela v obeh izmenah, počitniški dom imajo v Strunjanu in na Kobli, stanovanjskih problemov nimajo oz. so jih v celoti rešili.

To so le utrinki tistega, kar si je kolektiv v preteklih letih ustvaril s svojim delom, rezultate svojega dela vlagal v objekte družbenega standarda in ti so nato dali svoj pozitivni prispevek k še boljšim rezultatom v proizvodnji. Pri tem so nam vodiči po tovarni omenili, da je gonilna sila vsega gibanja in življenja v tovarni njihov direktor, tov. Oman in da je znal pritegniti kolektiv k sodelovanju tako, da so skoraj vsi objekti družbenega standarda bili zgrajeni z minimalnimi sredstvi in z udarniškim delom. Tako tudi v letošnjem letu poteka udarniška adaptacija počitniškega doma v Strunjanu.

Ob takšnih razgovorih nam je delegatom skupščine sindikata postalo bolj jasno, kako in zakaj kolektiv te tovarne dosega takšne rezultate. Proizvodni

čas je namenjen proizvodnji, delavec naj bo pri delu zbran in z rešenimi stanovanjskimi in drugimi problemi, samoupravne in družbenopolitične aktivnosti potekajo v prostem času, zaposleni pa del svojega prostega časa izkoriščajo za reševanje problemov družbenega standarda.

ZA ZAKLJUČEK

Dobra organizacija skupščine sindikata tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije, vsebinsko bogata razprava, ogled tovarne IBI Kranj in organizirano tovarniško srečanje udeležencev so delegatom nudili več kot samo formalen sestanek ob zaključku enega in začetku drugega mandata, občutiti je bilo možno. Utrip življenja naše panoge v današnjem in jutrišnjem gospodarskem trenutku, možnosti in poti reševanja gospodarske problematike in sindikalnega dela in hkrati doživeti, kako nek kolektiv te probleme rešuje v konkretnem življenju in delu.

Ob ne najbolj množični udeležbi delegatov je bil delu skupščine le dan velik poudarek s strani gostov na skupščini. Tako so med ostalimi bili prisotni podpredsednica RS ZSS tov. Herga, predsednik SISEOT-a tov. Bedina, predsednik IS SO Kranj in dolgoletni direktor Tekstilindusa tov. Hočevar, predstavnik splošnega združenja tekstilne industrije Slovenije in drugi.

Razprava in sklepi, ki jih bo pripravila posebna komisija, bodo republiškemu odboru sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije, občinskim odborom in osnovnim organizacijam sindikata v tekstilnih tovarnah koristen napotek za delo in reševanje številnih vsakodnevnih in proizvodnih nalog v bitki za boljše gospodarjenje, osveščanje in osvobajanje človeka, humanizacijo dela in reševanje socialne problematike.

Florijan TORKAR

Novosti iz proizvodnje

AUTOCONER 138—I za križno previjanje bombažne preje. Stroj je razvit iz dobro preizkušenega koncepta prvotnih AUTOCONER-jev. Pri tem so uporabljeni preizkušeni principi:

- povečana proizvodnja
- zboljšano funkcioniranje
- poenostavljeno vzdrževanje
- olajšano delo ljudi
- razširjena mnogostranost uporabe.

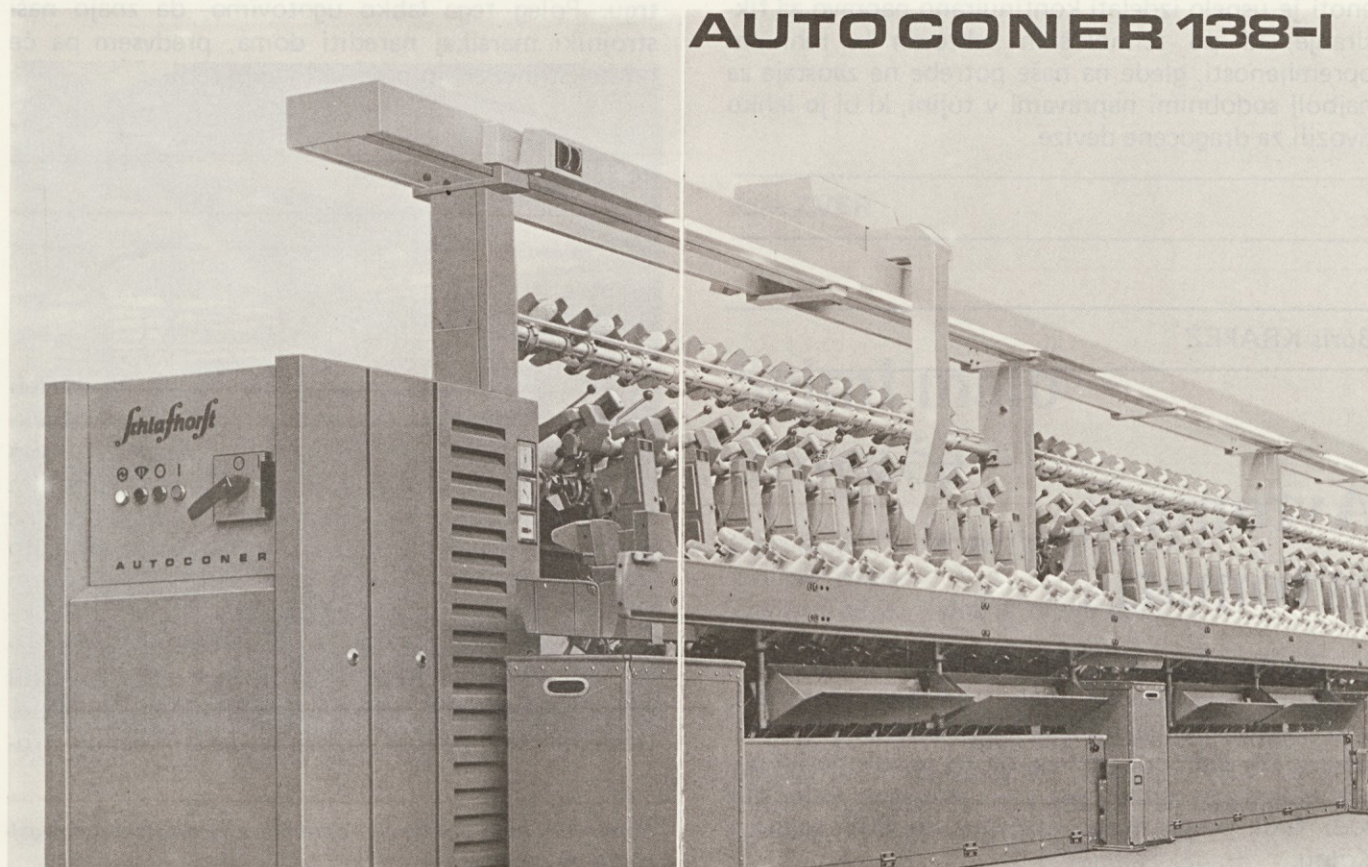
Omenjeni stroj bo prvenstveno namenjen previjanju koncev bombažne preje v obratu pripravljalnice.

JIGER stroj je montiran zaradi ozkega grla v proizvodnji metražnega blaga — artikla LIRA. Stroj je izredno moderno zasnovan in je v proizvodnji pokazal svoje kvalitete. S tem strojem smo obenem rešili, da artikli tipa LIRA ne bodo predstavljali ovire za povečanje asortimana. *

Barvni aparat — JAGRI, kateri je v naši proizvodnji od leta 1967 in je zaradi tega ta stroj tehnično amortiziran. Zadnji dve leti se je intenzivno

delalo na tem, da stroj popolnoma remontiramo. Stroj je v mesecu maju obnovljen; zamenjani so v celoti vsi ventili in vsa regulacija. Sedaj se vrši že vtekavanje v proizvodnji. Prve obdelane partije so dale zadovoljive rezultate tako, da je aparat že v obratovanju. Zanimivo ob tem remontu je naglasiti, da je remont izveden v domači režiji v sodelovanju s slovensko tovarno, kjer se predelujejo nerjaveči izdelki. Tudi to je prispevek k naši stabilizaciji.

AUTOCONER za križno previjanje bombažne preje v marsičem olajša delo ljudi

Salem BEGANOVIČ

V Svilanitu izdelujemo tekstilne stroje? !

Naslov prispevka nas verjetno preseneča, saj vemo, da takšna dejavnost ne sodi v osnovno dejavnost naše delovne organizacije, ki je registrirana za proizvodnjo tekstilnih izdelkov. A vendarle ni napačna trditev, da v Svilanitu izdelujemo oziroma znamo narediti tudi tekstilni stroj. To ugotovitev

potrjuje pred časom izdelana naprava za fiksiranje tiskanih artiklov, napravili pa so jo naši sodelavci iz enote vzdrževanja in energetike.

Glavni motiv za lastno izdelavo fiksirno kondenzacijskega stroja je bila izdelava elaborata ročne tiskarne. Za tiskanje frotirja se izključno uporabljajo pigmentna barvila. Barvilo nanešeno na tekstilni material nima nobene afinitete do vlaken in da bi prišlo do reakcije vezivnega sredstva je potrebno fiksiranje tiskov.

Za izdelovalce programa ročne tiskarne je bilo fiksiranje najtežja naloga. V Jugoslaviji namreč ni nobenega proizvajalca takšne opreme in edina možnost je bila uvoz s konvertibilnega področja. Ker je tovrstna strojna oprema zelo draga, smo začeli razmišljati o lastni izdelavi. Pri konceptu idejnih rešitev smo upoštevali pogoje dela, ki jih zahteva postopek fiksiranja, potrebne kapacitete, gabaritne

mere in stopnjo mehanizacije ter humanizacije dela pri posluževanju. Na osnovi vseh teh parametrov smo prišli do **idejne skice**, iz katere je bilo razvidno: način vodenja tkanine, gabaritne mere, čas fiksiranja kot funkcija hitrosti, dolžina poti tkanine in temperaturni interval ogrevanja iz katerega se morajo dobiti kapacitete grelnih teles. Z ozirom na soodvisnost časa fiksiranja in temperature je bila postavljena zahteva po regulaciji hitrosti tkanine in temperature. Iz idejne skice je vzdrževalna enota pričela pripravljati konstrukcijske rešitve in tehnično dokumentacijo. Kasneje je tako prišlo do polne konkretizacije idejne rešitve. Vzdrževalni enoti je uspelo izdelati kontinuirano napravo za fiksiranje, ki po tehnoloških zahtevah in tehnični opremljenosti, glede na naše potrebe ne zaostaja za najbolj sodobnimi napravami v tujini, ki bi jo lahko uvozili za dragocene devize.

Boris KRAPEŽ

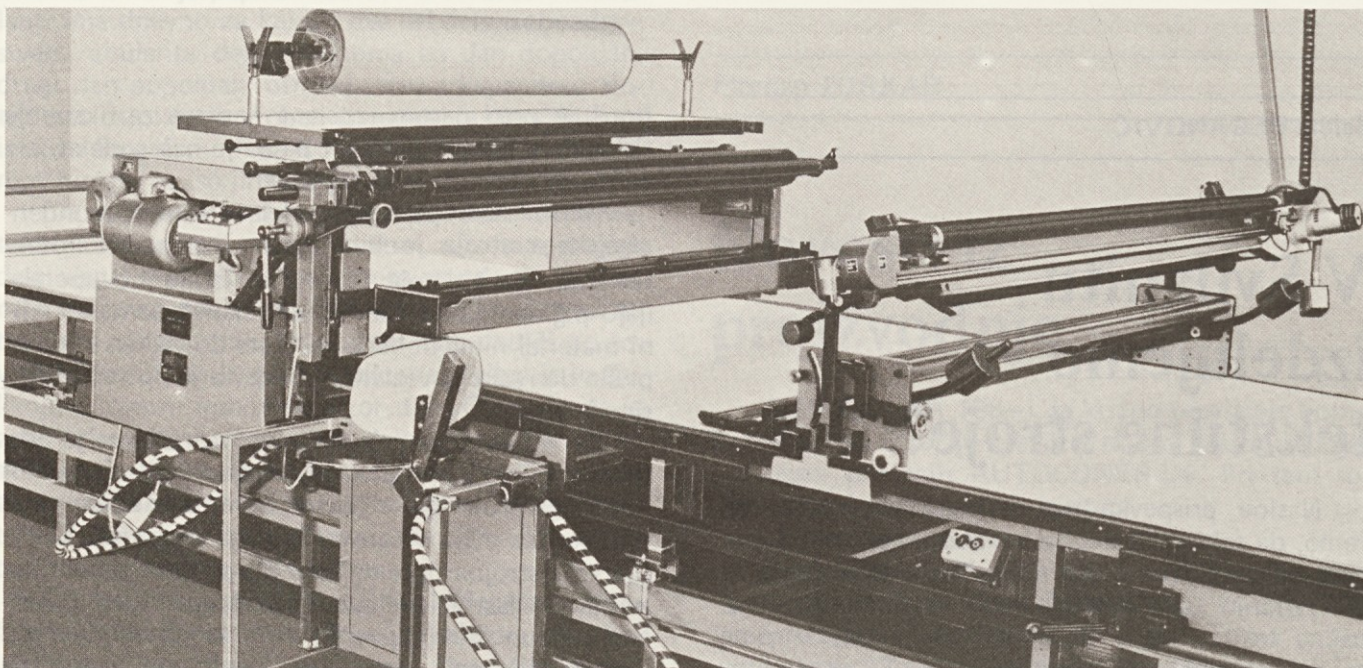
Avtomati, avtomati . . .

Že dalj časa se v naši konfekciji srečujemo s problemi organizacije dela, pretoka materiala, pestrostjo asortimana in nedosegov ustreznih rezultatov dela. Odločili smo se, da tej problematiki posvetimo večjo pozornost in v eno teh odločitev sodi tudi obisk firme EGERIA in IMB sejma v Kölnu.

Obisk f. EGERIA

Ob priliki obiska omenjene firme smo želeli predvsem izmenjati izkušnje na področju konfekcioniranja ter si pridobiti ustrezna navodila, kako ob vse pestrejši proizvodnji urediti delo, da bi čim racionalnejše potekalo. Videli smo moderne krojilne mize z avtomatskim polaganjem tkanine in tračnim transportom. Zelo dobro je urejen tudi medfazni viseči transport. V konfekciji imajo montiranih veliko specialnih strojev za izdelavo posebnih vrst šivov in nameščenih nešteto oblikovalcev oziroma vodil za našivanje, oblikovanje, paspuliranje in podobno. Dotaknili smo se tudi problematike štiriigelnih stro-

Bomo tudi našo konfekcijo opremili z avtomatskim polagalnikom za krojilnico

jev, saj kot vemo, nam ti pri nas povzročajo veliko težav. Naša skupna strokovna ugotovitev je bila, da za težave niso krivi stroji, temveč naša pregroba tkalina in delno preja, ki je predena po OE postopku.

Veliko pozornosti smo posvetili tudi dodelavi plaščev na likalno parilnih in pakirnih strojih. Opazili smo, da imajo v pogonu že eno najmodernejših linij za parjenje, likanje in pakiranje plaščev v viseči obliki, to je brez zlaganja izdelkov v vrečke. Vendar imajo pri tem določene probleme, saj tržišče še ni v celoti pripravljeno sprejemati plašče v takšni obliki.

V šivalnici smo si ogledali celotni postopek proizvodnje, to je od prevzema brisač iz plemenitilnice

Zelo dobro urejen medfazni viseči transport

oz. tkalnice dalje. Ugotovili smo, da so neprimerno bolje opremljeni od nas, da bi dosegli čim hitrejši pretok brisač skozi proizvodno enoto. Montiranih imajo več robilnih avtomatov za dolžinsko robljenje, ki so enaki našemu novemu avtomatu v šivalnici. Najbolj nas je pritegnil avtomat za razrez brisač po širini s prigradenim avtomatom za robljenje po širini z vstavljanjem obešanke firme. Avtomat ima pri normalnem delu kapaciteto 500 do 600 brisač na uro in ga poslučuje oziroma nadzira le en delavec. Nasploh ugotavljamo, da so v strojni opremi precej pred nami in da se v marsičem lahko zglejemo po njih.

Na sejmu konfekcijske opreme

Naša pot se je nadaljevala v Köln na sejmu konfekcijske opreme, ki je največji na svetu in se ponavlja vsako tretje leto.

Seveda je bilo naše navdušenje nad konfekcijsko opremo v Kolnu še neprimerno večje, kot že prej v

Egerii. To, kar človek vidi na tem sejmu, je skoraj nemogoče opisati. Klasične šivalne stroje že izrivajo avtomati z mikroprocesorskim vodenjem; delavec ni več neposredni izvajalec dela, temveč le še kontrolor delovanja stroja.

Zelo veliko proizvajalcev se ukvarja s popolnejšo dodelavo izdelka na končnih fazah, tako da pride izdelek do kupca res ličen in kvaliteten.

Seveda pa so ti stroji še precej daleč od naših vrat in ni pričakovati, da bi jih v kratkem kupovali, še posebno zdaj, ko je gospodarska situacija tako zaostrena. Žal, se bo razkorak za moderno tehnologijo v svetu še bistveno povečal.

Jože ZVER

Sejmi malo drugače

*Sejm bil je živ. Prodal i on je Lahom
tam par volov.*

*Zakasnil se je. V pozni, temni noči
sam gre domov...*

(A. Aškerc)

Ta, skoraj sto let stara balada mi vedno znova prihaja na misel vsakokrat, ko je govora o sejmi. Zato sem se odločil, da bom v nekaj besedah poskušal osvetliti še tisto drugo plat sejmov.

Poznamo takšne in drugačne sejme in razstave: nekateri so namenjeni samo sklepanju poslov (komercialni), drugi zopet skoraj izključno informirajo končne potrošnike o novostih na tržišču, tretji so zopet kombinacija enih in drugih, itd. Skoraj vedno pa je tu prisoten stik med razstavljalci in pa kupci oz. informacij željnimi obiskovalci. Prav ti kontakti pa so velikokrat ključnega pomena za dobro poslovanje proizvajalca, če ima seveda kolikor toliko solidno ponudbo.

Svilanit kot DO se pojavlja na vseh večjih komercialno-informativnih sejmi v Jugoslaviji. V tem času vlada med delavci v komerciali neke vrste „vojno stanje“. Napravi se načrt dežurstva, strateško se porazdelijo glede na najavljene obiske kupcev doma in na razstavnem prostoru vsi delavci ki so na razpolago. Že pred otvoritvijo pa seveda teče široko zastavljena pripravljalna akcija, v kateri sodelujejo skoraj vse službe v DO. Odločitev, kaj predstaviti kupcem ni enostavna, saj mora biti vedno kaj novega; urediti in pripraviti je treba razstveni prostor, poskrbeti je treba solidno „domačico“, ki bo imela vedno prijazen nasmeš za kupca, preskrbeti je treba

prenočišča in prevoze, pripraviti je treba kolekcije in še in še. Cel kup postopkov je treba natančno in pravočasno izpeljati, da bo sejem vsaj glede tehnične in organizacijske plati v redu potekal. Seveda sodi k temu tudi posebna priprava vsakega dežurnega na sejmu tako, da je vsaj v grobem seznanjen z vso trenutno problematiko, ki v tistem trenutku vlada v medsebojnem poslovanju. To je nujnost, saj kupci ne pridejo na sejem samo po vprašanju nabave, temveč največkrat z namenom reševanja vseh problemov, ki so v tem času nastali. Po vsem tem sledi tisto glavno: zjutraj začneš, pozdravljaš, se

smeješ, odgovarjaš, razlagaš, blefiraš, obljubljaš, manevriraš, v kolikor ti to uspe, se zagovarjaš, iščeš novih informacij, tipaš previdno za realna predvidevanja v prihodnosti, itd., itd. Če imaš srečo, se to proti večeru konča, največkrat pa se še podaljša pozno v noč. Po tednu takšnega in drugačnega „vojskovanja“ se sejem konča. Rezultati se pregledajo, napake prekomentirajo, obljube se poskuša izpolniti. Namigov in idej je dosti in predno se ti realizirajo je tu zopet nov sejem, nove prodajne akcije ali informativna razstava in tako se začne vse znova.

Ivana SKAMEN

Doživetje, ki se je zapisalo spominom

... OD KODER TEČEJO BISTRE VODE PROTI DRAVI ...

Sonce si je že opralo oči in prijazno pozdravljalo svet pod seboj. Tudi na nas ni pozabilo, ko smo sobotnega jutra kot mravlje pridno hiteli proti Sivilanitu. Veselili smo se vedrega dne pred nami, kajti odpravljali smo se na vsakoletni izlet, letos proti Koroški; deželi, ki jo poznamo iz čudovitih Prežihovih novel kot bogato, a trdo kmečko pokrajino. Veselo smo pozdravljali sodelavce in se veselili srečanja s tistimi, ki jih že dolgo časa nismo videli. Harmonika je spremljala in zabavala že tako veselo in razpoloženo družino, nekoliko boljše volje pa so postali potniki med čakanjem na tretji avtobus, ki je imel zamudo. Nekaj po šesti uri smo vendarle zasedli mesta v avtobusih in se s pesmijo na ustih odpeljali proti „obljubljeni deželi“.

Med tem, ko smo ubrano prepevali venček narodnih in vmes za dober glas pridno močili grla, nas

je pot vodila čez strmi Črnivec po dolini Drete do Mozirja. A komaj smo si utegnili ogledati čudovito dolino, ki nas je z vseh strani objemala z obronki bogatih vrhačev, saj je bilo v avtobusu tako veselo kot že dolgo ne. Le kdo bi prisodil toliko pristne hudomušnosti naši sodelavki Jožici iz „drobnih izdelkov“, ki zna zapeti toliko pesmi, da bi se jih morali učiti vsaj mesec dni. „Moja lica zažarijo, če ob tvoja se tiščijo“ je zapela in to tudi praktično dokazala. Poskus je uspel, še očitneje na licih veliko mlajšega sodelavca. Tudi Teranov Janez je dobro uglaševal glasilke, pritegnili pa smo mu vsi okoli nje-ga.

Pot do Mozirja, kjer smo si privezali dušo z „jutrajnjo razvado“, je bliskovito minila. Kako tudi ne, ob tako zabavni družini. Že smo brzeli skozi najmlajše slovensko mesto Titovo Velenje, proti Slovenj Gradcu in naprej skozi Mislinje in Ravne v Kotlje. Kljub dokaj obilni tekoči hrani, smo bili že hudo lačni in pristna domača malica nam je še kako

Vesela družina . . .

teknila. Najbolj razigrani pa so se ob vedrih zvokih harmonike veselo zavrteli in zavriskali, da nas je bilo slišati po vsej Koroški. Še kratka vožnja z avtobusom in že smo se na vrhu čudovite „Prežihovine“, od koder se nam je ponujal enkratni pogled na Kotlje, pogled ki je tudi Vorancu prav gotovo vdihnil marsikatero misel na čudovito slovensko zemljo. Vorančev spomenik je bil videti kot varuh lepot doline pod seboj, nas pa je steza ob obronku gozda vodila k Prežihovi domačiji. Skromna, a za nas zanimiva „Prežihova bajta“ s sobo, staro črno

Za spomin pred Vorančevo domačijo

kuhinjo in kmečko hišo, ki je bila pisateljev delovni prostor, nas je prevzela z domišljijo, a žal ni bilo nikogar, ki bi nam karkoli povedal o tem znamenitem domu. Od tam smo se vrnili v Prevalje, kjer smo si ogledali tovarno rezilnega orodja. Okoli 300 zaposlenih delavcev, od tega kar 2/3 žensk, izdelujejo rezkarje za obdelavo kovin in lesa. Poleg gradijo nov obrat, kjer bodo izdelovali ploščice iz karbidnih trdin (vidia pološčice), saj je bilo tē mogoče dobiti le za dragocene devize iz uvoza. Seveda delovnih pogojev ni mogoče primerjati z našimi, zato smo s prijetnimi občutki, da je v Svilanitu le najboljše, zapustili tovarno in že nestrpni, lačni in utrujeni težko pričakovali nenavadne pogostitve v Šendanelu. S strahom v očeh smo opazovali globače pod seboj, ko smo se počasi in previdno po ozki

Francka nam je zaigrala na orglice

poti peljali proti gostilni „MARIN“ prav na vrhu hriba. A na strah smo hitro pozabili, ko smo pred seboj ugledali prijazno vasico, ki je bila končni cilj našega potepanja. Iz gostilne je že mamljivo dišalo in nismo si mogli kaj, da ne bi poskusili dišečega črnega kruha. Dobra domača juha z rezanci nam je šla v slast, še bolj pa pečenka s praženim krompirjem in domačo specialiteto — v juhi namočen kruh s hrenom. Sladico smo komaj še pospravili, za tem pa smo vse popoldne brusili pete — eni na dvorišču ob zvokih harmonike, drugi pa v prijaznem bivališču ob živahni glasbi iz Juke box-a. Sodelavci iz TOZD SVILA so se pobahali z imenitnim obiskom na domačiji sodelavke Anice, do katere so prišli po strmi bližnjici. Ni jim bilo žal gristi kolen, saj so jih prijazni domačini postregli z domačim žganjem, kruhom in izvrstno salamo, zraven pa pili slasten mošt. Tudi na Klemenčevi domačiji se bodo posvetili kmečkemu turizmu in v ta namen že gradijo zraven starega doma.

Pod košatim kostanjem v Šendanelu

Popoldne pa nismo preživeli le v plesu in poskočnih zvokih, ampak smo ga izkoristili tudi za pogovore, spomine na pretekla leta, težave, ki nas spremljajo. Po vseh kottičkih je bilo videti grupe sodelavcev, ki so premlevali to in ono. Žal med temi ni bilo niti vodilnih, niti vodstvenih delavcev in mar-

sikatera pikra je padla na njihov račun. „Ja, ja, ko nas potrebujejo, znajo priti do nas, ja, ja, ko so jim potrebne naše roke. . . . Kritika ne velja za delavce iz TOZD SVILA, saj so imeli v svoji sredi dolgoletnega sodelavca Braneta in Ivota, novi mojster Silvo pa si je gotovo dodal k priljubljenosti kakšno zvezdico.

Med ogledom folklorne skupine

Popoldne nam je popestril nastop domače folklorne skupine, ki je po navdušenem aplavzu zaplesala še nekaj dodatnih plesov, „špica“ navdušenja pa je predstavljalo povabilo naših sodelavcev, ki so kar spretno sledili bolj izurjenim soplesalcem in soplesalkam.

Poskočno, poskočno . . .

Radost in veselje sta se prevesila v večer in še zadnjikrat, ne vem katerič že tega dne, smo zaplesali „račke“. Za slovo od prijaznih domačinov smo si založili želodce z odlično obaro, potem pa smo se po kar prekratkem popoldnevu, napotili proti domu. Nekateri še vedno razpoloženi, so prepevali vso pot do Kamnika, večina pa nas je preživela povratek v pomenkovanju in izmenjavi vtisov z izleta.

Lepi trenutki ali celo dnevi hitro minejo, a ostanejo nepozabni. Strnejo se v oblak spominov, ki nas spremljajo vse življenje. Prav gotovo sodi mednje tudi naš izlet, ki se je pričel v čodovitem jutru in končal v mirnem večeru, ko smo hiteli polni lepih vtisov proti domu.

Silva GAMS

Strokovno in delovno

Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev Kamnik je na svoji redni letni skupščini 14. maja 1982 izvolilo nov izvršni odbor v sestavi:

Beganović Salem — predsednik
Rozmanič Marinka — blagajnik
Gams Silva — tajnik
Gladek Marjan — član
Kimovec Janez — član
Zupan Vida — član
Brozovič Igor — član
Krapež Boris — član

Izvoljeni so bili tudi trije člani samoupravne delavske kontrole:

Gomiršek Marinka — predsednik
Zobavnik Milan — član
Vrankar Jani — član

Tov. Jenko Matija je bil zaradi svojega dolgoletnega prizadevnega dela imenovan za zaslužnega člana Zveze inženirjev in tehnikov tekstilcev Slovenije, interna priznanja pa so prejeli Jenko Emil, Okorn Tomaž in Pirc Irena.

Skupščino je pozdravil v imenu ZITTS član predsedstva tov. Tadi in obvestil člane da je bil tov. Beganović Salem izvoljen v predsedstvo Zveze inženirjev in tehnikov tekstilcev Jugoslavije (SITT Jugoslavije), kar je gotovo odraz dobrega dela celotnega društva.

Aktivnost društva je od lanskoletne skupščine potekala po že sprejetem programu dela. Izvršni odbor je imel devet rednih in eno izredno sejo, na katerih so bile obravnavane različne aktivnosti iz programa dela in tekoča problematika.

Povečana članarina je zagotovila večja finančna sredstva in s tem večjo aktivnost društva. Zaradi povečanja članarine na 60,00 din so negodovoali le trije člani, eden pa je izstopil.

Na podlagi zakona o društvih smo uredili registracijo DITT-a in s tem je društvo dobilo matično številko, kar je pomembno pri finančnih in statističnih evidencah.

Maja lanskega leta je društvo organiziralo strokovno-turistično ekskurzijo v Sovjetsko zvezo, jeseni pa enodnevno strokovno ekskurzijo v „Muro“ Murska Sobota. Udeležba na obeh ekskurzijah je bila več kot zadovoljiva. Posebno pomembna in strokovno koristna je bila ekskurzija v „Muro“ v Murski Soboti. Naši strokovni delavci so ob tej priliki dobili številne informacije iz tehnologije in poslovanja tega najuspešnejšega konfekcionarja v jugoslovanski tekstilni industriji. Gotovo si naši konfek-

cijski obrati lahko vzamejo za vzgled to DO v tehnološkem in poslovnem pogledu.

DITT Kamnik je na pobudo IO ZITTS izpeljal prednaročilo in plačilo tekstilnega slovarja, ki naj bi izšel v letu 1983. Za naše društvo so naročeni štirje izvodi slovarja.

Lansko leto je bila skupščina SITT Jugoslavije v Banja Luki. V okviru slovenske delegacije je tudi naš predsednik tov. Beganović Salem sodeloval v diskusiji o vlogi društev v sedanjih pogojih gospodarjenja. Poleg tega je IO organiziral za svoje člane strokovno predavanje na temo „Uporaba računalništva v tekstilni industriji“. Predaval je delavec inštituta Jožef Stefan, dr. Smolej.

Naš DITT in DO Svilanit je obiskal DITT Rašica in DITT Varaždin, ki je bil imenovan za najboljšo društvo Jugoslavije.

V okviru DITT Kamnik je bil izveden elaborat o analizi odpadnih voda DO Svilanit in DO Eta, v teku pa je še izdelava elaborata o razširitvi proizvodnje v TOZD-u FROTIR.

Na koncu še nekaj o nadaljnji aktivnosti DITT Kamnik. Društvo bo še naprej skrbelo za izpolnjevanje načrtanih programov dela. Njegova aktivnost se izvaja v okviru smernic in določb statuta ZITT Slovenije in Jugoslavije. Še naprej bo strokovno izpolnjevanje članstva ena od primarnih nalog. Organizirali bomo razna predavanja in obiske nekaterih tekstilnih delovnih organizacij. Znotraj DO Svilanit bomo organizirano izdelovali in pozneje najširše obravnavali različne elaborate in druge razvojne programe, ki so strateškega pomena za življenje in delo našega kolektiva.

Novosti iz Pariza

Naše sodelavke iz vzorčno oblikovalnega oddelka so meseca aprila obiskale sejem „PARITEKS“ v francoski prestolnici. Zaposlili smo jih za prispevek za naše tovarniško glasilo, a besede jim niso stekle pod peresom. Res je težko, če ni človek vsaj malce novinarsko domiselen, zato smo se poslužili njihovega poročila z obiska, ki bo zagotovo dovolj zgovorno zadostil naši radovednosti, — kaj je novega, modernega v hišnem tekstilu, predvsem pa izdelkih, ki jih izdeluje tudi naša delovna organizacija, to so:

- brisače za dom,
- plažne brisače,
- športne brisače,
- hišni plašči,
- kopalni plašči in
- otroške garniture.

Brisače za domačo rabo

Prevladuje valk v različnih izvedbah. Pri enobarvnih ali „gladkih“ brisačah je zanimivost v tem, da so snovane dvobarvno v 1:1 tehniki tako, da je obojestranski barvni evpekt (npr.: ena stran svetlo modra, druga stran pa ton temnejša modra). Zanimivo je, da je manj žakardskega valka, več pa progastega. Zaslediti je zopet klasične žakardske brisače v enobarvni izvedbi, a še vedno so močno prisotne klasično dvobarvne z izredno lepimi cvetličnimi deseni.

BARVE: močnejše nasičene barve se umikajo svetlejšim, nežnejšim tonom. Prevladujejo svetlejši türkizne nianse ali kot pravijo v modnem svetu barve neba in barve morja, svežini pa da poudarek bela, roza, rumena, svetla zelena, kromoksid zelena in zamolklo rdeča.

Plažne brisače

Pri brisačah za vroče dni se še vedno pojavljajo safarski motivi s pestro snovano podlago, efekti pa so temno modri, črni, pri stiliziranih motivih v dvobarvnem tkanju pa je dosežena bogatost desena s senčenjem temelja v progasti krep vezavi.

BARVE: proge so v čistih, mavričnih barvah, pri dvobarvni tehniki pa prevladujejo modra, rdeča in türkizna barva.

Športna brisača v modro-beli barvi

Zelo lepi vtakani motivi so očarali

Športne brisače

Vseh dimenzij, z vtakanimi ali vezenimi motivi različnih športnih panog, običajno v spodnjem delu brisače nad vezeno ali tkano večbarvno borduro. Enobarvne vezene valk brisače so v različnih tudi intenzivnejših barvah, žakardske — dvobarvne pa obvezno bele z rdečo, zeleno in modro barvo. Vzorčenje je enostavno — nežen karo ali tanke črte.

Še beseda o kvaliteti

Pri vseh razstavljenih brisačah se je ugotavljala boljša kvaliteta, s kvaliteto pa je pogojen tudi pester izbor desenov, kajti le na kvalitetni brisači si lahko privoščimo pestro — bogato vzorčenje.

Hišni in kopalni plašči

Največ plaščev je iz različnih valk kvalitet fro-tirja. Plaščev iz velurja je zelo malo. Skoraj pri vseh proizvajalcih kopalnih plaščev se pojavlja kimono kroj, ki ga popestruje paspula in okrasni šivi. Klasičnim krojem plaščev je dodano vezenje ter paspu-liranje z bombažnimi ali svilenimi trakovi. Pri žen-skih plaščih je opaziti „šotoraste“ kroje z gumbi na prednjih delih, brez pasu. Še vedno je veliko plaščev kombiniranih iz več barv. Najbolj opazne pri pla-ščih iz valka so dolžine, ki so veliko krajše: 120 do 130 cm.

Plašči kimono krojev so v večini zelo svetlih barv od bele, ki prevladuje od beige, svetlo modre, roza, svetle turkih, rumene. Za šport prevladujejo kombinacije: bela z rdečo, bela s temno ali srednje modro, bela z rumeno in močnejšo türkiz, pa tudi ciklam in lavendel barvi se še pojavljata, toda le kot akcent v paspulah, vezenju ali v kakšnem tiskanem motivu. Močnejše barve: temno modra, rdeča, bordo, rjava se pojavljajo v plaščih iz velurja.

Garniture za najmlajše

Otroške garniture so izdelane iz metraže, z dia-gonal trakom, dodatno je tudi vezenje v zelo nežnih tonih. Bela, ki je osnovna barva otroških garnitur, se kobminira s trakovi in vezenjem v svetlo roza, svetlo modri ali svetlo rumeni barvi.

Za konec . . .

Zelo zanimivo poročilo je tako le našlo svoj pro-stor v Kamniškem tekstilcu. Le uvod in zaključek je bil še potreben, pa skoraj izzveni kot prispevek „alais Eva Paulin“. Če še ne bolj zanimiv za našo tovarno, ki se je že vključila v modne smernice pri-hajajočih novih sezon 1982/1983.

Alenka DOPLIHAR

Moje srečanje z zeleno družčino Svilanita

Naši lovci so mi odkrili svojo dejavnost in me popeljali v čudoviti svet narave. Franc, Tone, Andrej, Matija in Jure imajo skupnega konjička. V prostem času zahajajo v gozdove in na polja, kjer jih čaka vedno dosti užitkov pa tudi dela. Ob nedeljah in sobotah jih lahko vidimo, ko se v zgodnjih urah zbirajo na določenih mestih ob svojem lovišču. Že od daleč jih spoznamo po njihovi značilni obleki iz rjavkastega ali zelenega blaga s posebnimi našivi, zavihki, obrobami, z gumbi iz jelenovega roga, z zelenimi klobuki na glavah in s puškami na levih ramah, s cevmi spredaj navzgor. Vsa ta oprema ni le plod nečimrnosti lovcev, ampak jo je predpisala Lovska zveza Slovenije leta 1953. Seveda pa so bili lovci podobno opremljeni tudi že mnogo prej. Za praznične prilike si nadenejo še razna lovška odličja in trofeje. Odlikovanja nosijo vedno na levi strani prsi ali klobuka. Izjema so le gamsov čop, jerebov in petelinov podrepek in dvojni krivci, ki jih pa lovec nosi zadaj na klobuku.

Lov je najstarejša dejavnost, saj se je pračlovek v kamni dobi z lovom preživeljal, lov je bila zanj gola nujnost za obstanek. Lovska miselnost se je razvijala s splošnim gospodarskim in kulturnim razvojem človeštva, hkrati pa so se razvijali tudi tehnika lovskega orožja, načini lova pa tudi odnos do

divjadi. Danes je glavna naloga lovstva ohranitev vseh vrst še živeče divjadi v njenem naravnem okolju. Današnji lovec mora čutiti veliko odgovornost do narave v vseh njenih oblikah in ta odgovornost mora prevladovati nad gospodarskimi in športnimi motivi. Lovstvo je zelo pomembna gospodarska panoga in deluje na osnovi lovske zakonodaje, ki ureja varstvo, gojitev, lov divjadi ter upravljanja lovišč. Gospodarjenje z loviščem, ne moremo ločiti od lova kot športne dejavnosti, pri čemer se etični, estetski in športni vidik vzporeja z gospodarsko dejavnostjo in od katere ima lovec po eni strani domala le idealne koristi, po drugi strani pa velike izdatke za opremo, orožje, članarino, strelivo. Za povprečno puško mora lovec sedaj odriniti kar dvajset do trideset tisočakov, članarina je tudi že blizu tisočaka nato pa pride še glavni izdatek za nabavo municije. Kroglja, s katero se strelja vsa visoka divjad, stane 55.— din, naboji s šibrami pa so po 7.— din. In če ne verjamo vsem lovskim zgodbicam, ki nam na tisoč načinov pripovedujejo, kako plen po prvem strelu obleži, si lahko predstavljamo, da kar lepo število desetakov in petdesetakov spustijo tudi v zrak.

Da bi lovci svoje odgovorno poslanstvo čim uspešneje izvrševali, delajo lovske družine po določenih načrtih, s katerimi lovci pred sezono točno opredelijo vse svoje dejavnosti. V lovišče vsako leto vložijo mlado divjad npr. race, fazane. Na podlagi

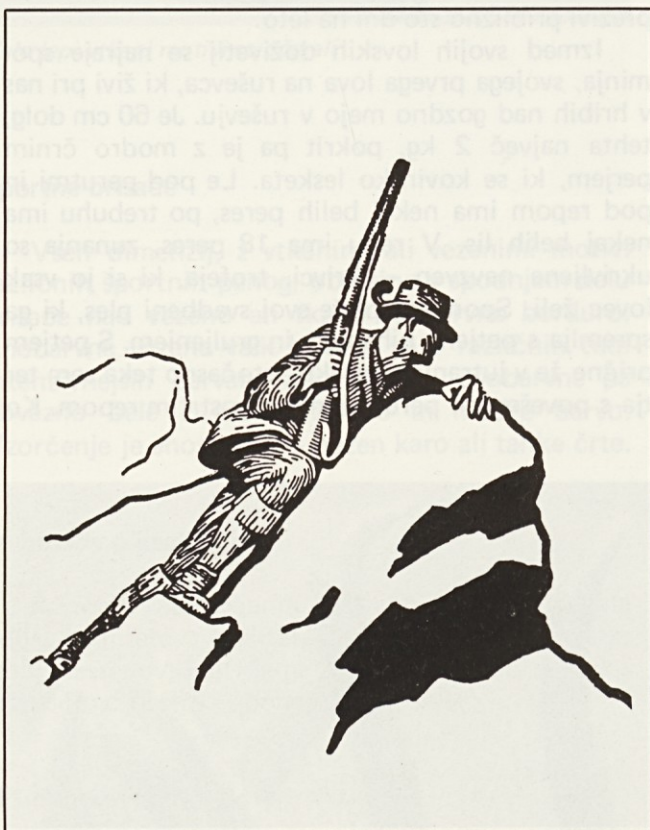
skrbnega opazovanja lovišča in ob upoštevanju podatkov iz prejšnjih let planirajo odstrel za vsako vrsto divjadi. Vsak lovec tudi ve, koliko delovnih ur mora opraviti v lovišču vsako sezono. To delo je obnavljanje ali vzdrževanje lovske koče, vzdrževanje in gradnja visokih prež, priprava krmišč in njih oskrba, čiščenje gozdnih stez in drugo. Vsak lovčev sprehod v naravi je del njegove dejavnosti, vedno je buden opazuje, popravlja napake, javlja nepravilnosti in tudi vsa svoja zapažanja članom lovske družine.

Tone je že v svojem otroštvu zrasel z naravo, jo vzljubil in ji ostal zvest tudi v zreli dobi. Z lovstvom se ukvarja že osemnajst let, v Lovski družini Storžič pa je šele nekaj let. Rad hodi na skupne love, udeležuje se vseh akcij, oškrbuje krmišča. V lovišču preživi približno sto dni na leto.

Izmed svojih lovskih doživetij se najraje spominja, svojega prvega lova na ruševca, ki živi pri nas v hribih nad gozdno mejo v ruševju. Je 60 cm dolg, tehta največ 2 kg, pokrit pa je z modro črnim perjem, ki se kovinsko lesketa. Le pod perutmi in pod repom ima nekaj belih peres, po trebuhu ima nekaj belih lis. V repu ima 18 peres, zunanja so ukrivljena navzven — krivci, trofeja, ki si jo vsak lovec želi. Spomladi pleše svoj svadbeni ples, ki ga spremlja s petjem, pihanjem in gruljenjem. S petjem prične že v jutranjem mraku, istočasno teka sem ter tja s povešenimi perutmi in razrpostrtim repom. Ko

vzide sonce odleti na samotni macesen, kjer gruli v pozno dopoldne. Tone se je odpravil na ruševca s kolegom, lovcem. Tisto noč sta spala le nekaj ur v lovskem bivaku. Od pol dveh zjutraj sta se odpravila proti vrhu gore. Ponekod sta gazila sneg do pasu. V eni uri sta se prebila na vrh. Snežilo je. V tistem porajajočem se jutru sta slišala le bitje svojega srca Potem se je iz tišine nenadoma oglasilo petje ruševca. Tiho sta se plazila v smeri, od koder je prihajalo petje. Končno je bil pred njima. Oba sta obstala in občudovala lepo žival, ki zaverovana v svoj svatbeni ples, ni začutila nevarnosti. Nato je lovska strast premagala lovca. Puška je počila in ruševca je obležal. Tone se je vrnil v dolino z

zavidanja vrednimi krivci za klobukom. Tako se je Tone prvič srečal z ruševcem. Od takrat ga še zalezuje in opazuje, a streljal ga ne bo več.

V poletnem času pa Tone zalezuje srnjad. Najraje hodi čakati srnjake proti večeru. Že pozno popoldne se odpravi na eno izmed številnih visokih prež in od tam opazuje življenje na robu gozda. Proti večeru prihajajo srne iz gozda na pašo, običajno prihajajo vedno po istih stezah — stečinah. Lovci jih skrbno opazujejo, ugotavljajo njihovo naseljenost, rast, morebitne poškodbe ali bolezni.

Prvi srnjak, ki ga je Tone ustrelil je bil „bumbar“ — slaboten srnjak s poškodovano nogo. Če ga Tone nebi ustrelil, bi poginil v mukah zaradi lakote, ali pa bi ga napadle druge živali. Tudi prenaseljenost srn je lahko problem. Močnejše srne preganjajo slabotnejše. Tako nekatere polegajo po travnikih in postanejo žrtve kosilnice.

Ko je prvič upelnil zastopnika iz vrst visoke divjadi je doživel lovski krst. Po končanem lovu je vodja lova razglasil, da je novinec ustrelil srnjaka in da ga zaradi tega lahko krstijo po starem lovskem običaju. Nekaj izkušenih lovcev sestavlja krstno komisijo ali razsodišče, ki mora imeti predsednika in dva prisednika. Za svoje delo potrebuje komisija papir za zapisnik, leskovko in bokal vina. Na klopi poleg mize, za katero sedi komisija, je uplenjena žival. Ko predsednik pokliče lovca — uplenitelja, ga privede birič pred komisijo. Če potrebuje kandidat pomoč, si lahko izmed lovcev izbere zagovornika. Potem, ko dobi komisija od kandidata njegove osnovne podatke, se prične preverjanje „lovskega znanja“. Tonetu so zastavili kar težka vprašanja iz lovske prakse: Zakaj teče zajec hitreje pred belim psom kot pred črnim?

Kdaj ima kura največ perja?

Kam teče zajec, ko pride do srede gozda?

Kdaj je zajcu najbolj vroče?

Komisija je Tonetove odgovore pretehtala in po posvetu razglasila, da je kandidat vreden lovskega krsta. Takoj ga je pozvala, da je legel s prsi na plen. Predsednik ga je nato krstil tako, da mu je oškropil vrat z nekaj kapljami vina trikrat zaporedoma, vmes pa je govoril: „Krstim te v imenu boginje Diane za lovske čast in poštenje, — v imenu Lovske bratovščine za lovske družine složno življenje, — v imenu navzoče lovske družbe za puške pravilno nošenje.“ Ob vsakem geslu je predsednik Toneta rahlo udaril po zadnji plati. Preden krščenec vstane, spoštljivo poljubi uplenjeno divjad. Predsednik razglasi, da je krščenec postal polnovreden član zelene bratovščine in ga opomni, naj nikoli ne zataji lovske časti in na lovu nikoli lovske pravičnosti, udarci pa naj mu bodo v opomin za zvesto izvrševanje lovskih dolžnosti. Za spomin na krst dobi krščenec palico s podpisi komisije. Krščenec palico poljubi in se zahvali za izkazano čast ter obljubi, da se bo izkazal kot vreden in pravičen lovec. Vsak krst lovci potem zalijejo, ko slavljenču priredijo „lovski ropot“ — medtem ko pijejo, udarjajo s kozarci po mizi. Tako je Tone postal pravi lovec.

Lovci preko celega leta tudi vadijo streljanje v tarčo ali na glinaste golobe (premične tarče v zraku). Le dobro pripravljeni lahko gredo v lovišče. Pred pričetkom lovske sezone „nastrelijo“ puške, to pomeni v lovski latinščini, da puške kontrolirajo. V tarčo sprožijo nekaj strellov, najbolje je seveda, če je zadetek v črnem polju. Upoštevajo pa tudi še zadetke do kroga številke 7. Če lovec strelja slabše, mora dati puško na kontrolo puškarju. Šele, ko je puška brezhibna, sme lovec z njo na lov.

Tone meni, da je lovstvo tudi velikega pomena za obrambo naše domovine. Lovci namreč dobro poznajo terene, navajejeni so življenja v naravi in če bi bilo potrebno, bi bili tudi dobri strelci, vajeni ravnanja z orožjem.

Franci je lovec že od leta 1954, na lov pa je hodil v spremstvu z drugimi lovci že mnogo prej. Kadar le utegne gre v lovišče, ki je postalo njegov drugi dom. V naravi pozabi na vse skrbi in tegobe,

tudi bolezen mu narava najbolje pozdravi. Včlanjen je v kamniško lovsko družino, ki ima svoj lovski revir v najbližji okolici mesta — Podgorje, Tunjice, Palovče ... Ta družina gospodari in upravlja z naravo okoli našega mesta. Na svojih pohodih po lovišču ugotavlja Franci stalež divjadi, opazuje gnezda rac, gibanje srnjadi, z veseljem ugotavlja, da se je končno tudi divji zajec nekoliko pomnožil. Zajcev je bilo že prav malo v tem lovišču, zato so ga za nekaj časa zaščitili in ga sploh niso streljali. Sedaj z žalostjo sicer ugotavlja, da ga je napadla neka bolezen in se boji, da ga bo pa ta ponovno razredčila. Tudi fazanov ni veliko.

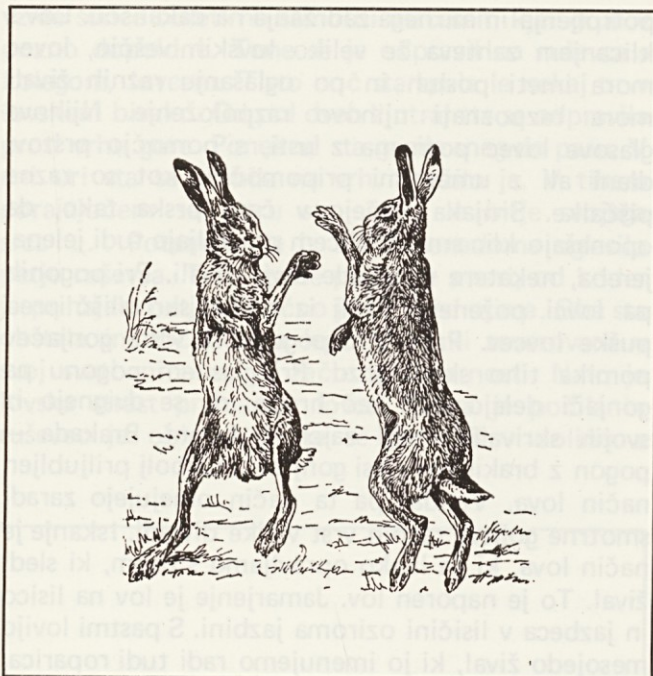
Največ je srnjadi, po letošnjem planu imajo za odstrel kar 110 srnjakov. Tako lovci z umetnimi posegi v naravo ohranjajo ravnotežje v njej. Prenaseljenost živali povzroča med njimi bolezen, pomanjkanje hrane, močnejše živali preganjajo slabotnejše, ki bi končno poginile, če jih lovci nebi odstrelili. Na svojih pohodih v lovišču je našel tudi zanke, ki jih brezvestneži nastavlja divjadi, zasačil je tudi divjega lovca. Največ dela in skrbi je povzročila lovcem v zadnjem času steklina — bolezen, ki se je razširila med živali tudi v tem lovišču. Da bi omejili širjenje bolezni, so budno nadzorovali lovišče, streljali lisice in tudi vse potepinske domače živali kot so mačke in psi. Kajti oni najhitreje prenašajo bolezen. Franci meni, da so steklino kar uspešno ustavili, lisice so skoraj popolnoma iztrebili.

Z ozirom na vrsto divjadi, na krajevne in časovne okoliščine se poslužujejo lovci raznih načinov lova. Lovci živali zalezujejo — zalaz je za lovca najzahtevnejši način lova, ker mora imeti dobre telesne zmogljivosti in lovske veščine. Nekaj posebnega je zalaz na gamse, ki živijo nad zgornjo gozdno mejo, na srmih pobočjih in v sklaovju. K zalazu se šteje tudi lov na divjega petelina. To je poseben način lova, ki ga lovci imenujejo tudi naskakovanje. Čakanje je bolj lagoden način lova, ki terja precej

potrpljenja in mirnega zadržanja na čakališču. Lov s klicanjem zahteva že veliko lovskih veščin, lovec mora imeti posluš in po oglašanju raznih živali mora razpoznati njihovo razpoloženje. Njihove glasove lovec posnema z usti, s pomočjo prstov, dlani ali z umetnimi pripomočki, kot so razne piščalke. Srnjaka kličejo v času prska tako, da oponašajo klic srne. S klicem privabljajo tudi jelena, jereba, nekatere mesojede divje živali. Pri pogonih pa lovci poženejo živali iz svojih skrivališč pred puške lovcev. Pri tistem pogonu se vrsta gonjačev pomika tiho skozi gozd. Pri glasnem pogonu pa gonjači delajo čim več hrupa, da se dvignejo iz svojih skrivališč tudi zajci in fazani. Brakada — pogon z brakirji in s psi gonjiči je najbolj priljubljen način lova. Vendar pa ta način omejujejo zaradi smotrne gojitve raznih vrst velike divjadi. Iskanje je način lova, ki ga lahko opravljamo s psom, ki sledi žival. To je naporen lov. Jamarjenje je lov na lisico in jazbeca v lisičini oziroma jazbini. S pastmi lovijo mesojedo žival, ki jo imenujemo radi tudi roparica, čeprav vemo, da pleni le toliko, kolikor rabi za svoje preživljanje.

Franci je uplenil prvega srnjaka v Podgorju, to je bil gojitveni odstrel. Srnjak je bil preslaboten za obstoj in bi prej ali slej poginil, v neizprosnem boju za obstanek. Seveda pa Franciju ne pomeni streljanje divjadi toliko, kot samo življenje z naravo, zato živali predvsem rad opazuje. V svoji lovski karieri se mu je pripetilo tudi več smešnih lovskih prigod. Neko zimo je prav vztrajno zalezoval lisice. Še z dvema lovcema se je podal v mesečni noči na Kratno. Oba prijatelja sta nosila poleg pušk še zajetna nahrbtnika. Sneg jim je škripal pod nogami, na obleki se jim je nabiralo ivje, bila je jasna ledena noč. Ustavili so se v zavetju dreves in budno pazili na vsak premik v okolici. Franci je prvi zagledal, da se nekaj premika, bila je lisica. Z otrplimi prsti je uspel sprožiti puško in lisico je zadel v čelo. Ranjena žival je začela svoj smrtni ples — vrtela se je v krogu in se mučila. Franci je poizkušal puško ponovno napolniti, a mu premrli prsti tega niso dovolili. Pogledal je na svoja dva kolega, šele sedaj je opazil, zakaj sta nosila s seboj zajetne nahrbtnike. Vanje sta namreč zavila noge, da nebi preveč zmrzovala. Žal pa se sedaj tudi nista mogla tako hitro izvleči iz prijetnega zavetja, lisica pa je med tem le poginila in obležala na snegu. Na račun tega dogodka z lovcema v nahrbtnikih je bilo še dosti smeha.

Jure je lovec 8 let, z lovstvom pa se ukvarja že od svoje rane mladosti, saj je začel zahajati v naravo že s svojim očetom. Je član Lovske družine Sela. Zelo rad ima skupinske love. Lovčevo vedenje in obnašanje ne pride nikjer tako do izraza, kakor na skupnih lovih. Glavno odgovornost za lov pa ima seveda vodja lova, ta pred lovom napravi s sodelavci načrt za lov, koliko bo pogonov, koliko stojišč in kje, koliko bo gonjačev in psov, kateri lovci bodo vodili strelce na stojišča in jih po pognu privedli spet nazaj na zbirališče. Za vsako uspešno kolektivno delo, pa tudi za lov, je potrebna discipliniranost,

ki se ji lovci podredijo prostovoljno. Ko vodja lova pozove lovce „tovariši lovci, zbor“, se navzoči strelci in gonjači postavijo v vrsto, gonjači s psi na desni strani, strelci pa na levi. Puške imajo vsi na levi rami, pse pa ob levi nogi. Vodja lova potem obrazloži potek brakade, koliko pogonov bo in koliko časa bodo predvidoma trajali, pove katero divjad bodo lahko streljali in opozori na previdno ravnanje z orožjem. Če udeleženci ne vedo, kaj pomenijo posamezni znaki z lovskim rogom, jim obrazloži tudi te.

Strelci izžrebajo številke, ki označujejo posamezna stojišča, vodja lova jim še po stari šegi zaželi „dober pogled“, „mnogo ognja“ ali „ravne cevi“.

Enkratni znak z lovskim rogom pomeni začetek pogonja, trikratni pa konec.

Strelec napolni puško šele, ko pride na stojišče.

S šibrami obstreljena živml pripada lovcu, ki jo je zadnji streljal.

S kroglo ranjena žival pa pripada prvemu strelcu.

Ko lovski rog odtrobi lov, se lovci ponovno zberejo in pregledajo ulov. Vodja lova jih pozove: „Tovariši, zbor ob lovini!“ Lovci se postavijo ob lovini tako, da je divjad z glavami obrnjena od njih. Na desnem krilu je mesto za lovce, na levem za gonjače. Vodja lova se zahvali za sodelovanje, pove, kdo in pod kakšnimi pgoji si lahko prisvoji plen. Če je na lovu uplenjena tudi velika divjad, vzame lovovodja iz prsnega žepa zeleno vejico, jo orosi s krvjo divjadi, stopi k uplenitelju čestita lovski blagor ter izroči vejico plena. Nato zapove „Pozdrav lovini!“ Vodja gonjačev zatrobi na lovski rog „Ob lovini“, udeleženci lova pa stoje mirno. Potem se lovovodja odkrije v pozdrav divjadi rekoč: „Upleni divjadi za lovski blagor — hvala!“ Istočasno se odkrijejo tudi udeleženci lova in odgovore: „Hvala!“ Sedaj povabi lovovodja vse v gostilno na

„zadnji pogon“. Žal ponekod na te stare lovske običaje že pozabljajo.

Na takšnih skupinskih lovih je Jure ustrelil že marsikatega zajca in fazana. Sam pa hodi čakati in opazovati srnjad v zgodnjih jutranjih urah pa tudi proti večeru. Opravi je že nekaj gojitvenih odstrellov, ima pa tudi že dve trofeji.

Najbolj privlačno je za Jureta zalezovanje in klicanje gozdnega jereba, ki je pri nas zastopan na razsežnih površinah. Najraje se naseli v gošči na razgibanem, z jarki prepreženem svetu, še posebno če po jarkih teče voda in odkriva zrnca kremenčevega peska, ki ga jereb nujno potrebuje pri prebavi. Klicanje je edino lovsko pravičen lov na jereba. Lovci z drobno piščalko iz mačje kosti oponašajo napev jereba—petelinčka. Potrebno je mnogo vaje, potrpljenja in prisluškovanja mojstru jerebu, da se naučimo napev in si za vajo utrdimo enotno melodijo klicanja, da sicer ne bo mislil, da ga kliče več tekmecev. Jereb ima zelo dober posluh in po različnih napevih ločuje svoje tekmece. Jerebov napev ima navadno po sedem zlogov, udarcev, od katerih je zadnji bolj zategnjen in v glasu nekaj nižji. Kitica je lahko za udarec ali dva krajša ali daljša. Nekateri petelinčki zadnji zlog ali dva ponavljajo, nekateri prvega, nekateri pa tudi oba. Višina in čistost glasu sta dokaj različna. Koliko klicev in s kakšnimi presledki naj kličemo jereba, moramo ugotoviti samo z večkratnim poslušanjem jereba. Lovci so že ugotovili, da prepogosto „govorjenje“ jerebom tudi preseda in postane sumljivo. Jure jereba zelo rad opazuje in se z njim „pogovarja“, streljal ga pa še ni.

V lovišču oskrbuje krmišče divjih rac in na lovih na te svoje „prijateljice“ ne strelja.

Matija je lovec že enajst let, včlanjen je v Lovsko družino Motnik. Najraje se spominja, kako je pred štirimi leti uplenil divjega petelina. Že dolgo je bila to njegova velika želja. Več let je zalezoval in opazoval to lepo žival, ki je pri nas že zelo redka. Živi ob gornji gozdni meji in po gorskih gozdovih. Spomladi se petelini začno zbirati na stalnih, posebej izbranih površinah, imenovanih rastišče. Na tej površini si vsak petelin izbere svoj teritorij za petje. Petelinovo petje je uvod v oplojevanje kur, ki mu pravimo rastitev. S petjem privabijo kure v svojo bližino, te najprej posedajo po drevju, kasneje pa tudi na tleh. V času petja se lovec petelinu najlaže približa. Matija se je odpravil že ob treh zjutraj v gozd. Zelo previdno se je pomikal med drevjem, še v mraku je iz daljave zaslišal že dobro poznano petelinovo klepanje. Tako je bila smer njegovega pohoda že določena. Napredoval je previdno le takrat, ko se je petelin oglasil, čim je žival utihnila, je obstal tudi Matija. Vsakokrat, ko se je oglasilo brušenje in klepanje, je Matija pohitel za nekaj korakov naprej. Petelinov koncert, ki ga sestavljajo klepanje, drobljenje, glavni udarec in brušenje je bil vedno bliže. Končno ga je Matija zagledal. Petelin je zelo lepa žival, odrasel tehta 3,5 do 5 kg, je temne barve, po prsih kovinskega sijaja. Peruti so kratke, rjavkaste, z belo liso ob zgibu. V pahljačastem repu ima 16 do 20 peres. Ima kratek, zakriviljen, močan kljun, nad očmi pa 5 cm dolgo rožo. Matija je zadrževal sapo in opazoval čudovito žival ob njenem ljubezenskem napevu. Potem je počil strel in petje je zamrlo. V gozdu je zavladala smrtna tišina, nekje nad macesni pa se je porajal nov dan.

Matija preživi večino prostega časa v naravi. V lovišču je vedno veliko dela. Matija odhaja v lovišče v vsakem vremenu, najraje pa takrat, ko je lovopust.

Andrej je lovec že 6 let in je član Lovske družine Domžale. Njegova domačija je sredi lovišča, zato je Andrej praktično vsak dan v lovišču. Za lov je dobro opremljen, saj ima kar pet pušk in tudi nekaj trofejnega orožja. V lovišču ga vedno spremlja njegov zvesti prijatelj, nemški prepeličar, ki mu spretno pomaga na lovih. Rad se spominja svojega zalezovanja muflonov. V državnem lovišču je enega tudi uplenil. To je bil gojitveni odstrel, saj je bil muflon slabo razvit in zime ne bi mogel preživeti.

Včasih spremlja goste — turiste v lovišču, posebno tisti iz tujine, so za lovsko družino zanimivi, ker ji prinašajo nujno potrebne devize. Nek avstrijski lovec je v njegovem spremstvu ustrelil srnjaka — osmeraka. Trofeja je bila čudovita, lovec zadovoljen, lovska družina pa je zanjo pospravila lep izkupiček.

Andrej ima traktor, zato mu je lovsko družina zaupala nalogo, da obdeluje njive na Kolovcu. Nanje vsako leto posadi koruzo in sladki krompir, ki sta odlična paša za divje prašiče. Na tak način lovci zadržujejo divje prašiče v višjih legan na Kolovcu, da ne delajo škode kmetom v dolini.

Tako so mi naši lovci odkrili mnoge skrivnosti narave, njih plemenit odnos do nje in do vseh njenih živih bitij.

Dober pogled!

Alojz JERMAN

Po Makedoniji in Grčiji

Ekskurzije, ki jih organizira DITT naše delovne organizacije so postale tradicionalne. Tudi v letošnjem letu je društvo, na čelu s predsednikom in člani predsedstva opravilo organizacijske priprave za ekskurzijo; tokrat povsem na jug naše domovine, v Makedonijo. Slab začetek, dober konec. Po opravljenih formalnostih na letališču na Brniku se je pričelo čakanje. Po zvočnikih so objavili zamudo letala s katerim smo namenjeni preko Beograda v Skopje. Kdor čaka, dočaka. Vkrkali smo se v letalo. Potem pa mojstri pričnejo s popravili spredaj v kabini. Popravljajo, preizkušajo, vendar izgleda, da je okvara dokaj resna. Zopet se vrnemo v čakalnico. Končno dobimo drugo letalo. Ko je že davno trda tema poletimo, k sreči direktno proti Skopju. Polet hitro mine. Ko sprejemamo prtljago ugotovimo, da je nekaj kosov ostalo na Brniku ob pretovarjanju iz letala v letalo. Izkaže se, da ima Tone pametne metode, saj se je na pot podal kar lepo z nahrbtnikom.

Lastniki nepriske prtljage stoično prenesejo ta spodrsrlaj letalskega podjetja.

Vodič Janez nas preda v roke vozniku avtobusa, ki se je izkazal vse naslednje dni, ki smo jih preživeli ali bolje prevozili, za dobrega poznavalca predelov skozi katere smo potovali.

Pozno zvečer oziroma zelo zgodaj zjutraj se nastanimo ob Dojranskem jezeru. Dobimo večerjo. Privaditi se je treba vsakršnim okusom in načinu priprave hrane, če potuješ po svetu.

Natakar reši ugled hotela, ko ročno odpravi iz jedilnice nepovabljenega gosta, pravo pravcato živo žabo.

Noči preostane malo. Še vsi krmežljavi se pripravimo za na pot v Grčijo. Hasib nas počaka v Dojranu.

Ob cesti se vrstijo s pšenico posejana polja z lepimi nasadi trte. Mejo prestopimo na mejnem prehodu Evzoni. Ko prestopimo mejo opazimo visoko kvaliteto gradnje stavb.

Čeprav vsakdo kdor govori o antični Grčiji misli predvsem na Atene ter njeno Akropolo in njene znamenite tempeljske stavbe, ki so kot merilo za visok nivo kulturnega razvoja, smo mi namenjeni v veliko пристanišče Thessaloniki ali Solun po naše. Večina nas ob prihodu prvič vidi Egejsko morje.

Šofer nas pusti v nakupovalnem centru mesta. Založenost trgovin je izredna, pozna se, da je Grčija članica EGS. Takšna založenost bi izredno razveselila naše nabavljaje.

Samo mesto Solun je moderno mesto Grčije v katerem prebiva okrog 850.000 ljudi, drugo

Znameniti beli stolp

največje mesto te dežele in se lahko po velikosti primerja z makedonskim Skopjem.

Je univerzitetno mesto, kjer študira okrog 40.000 študentov. Univerza nosi ime velikega filozofa Aristotela.

Ogledali smo si znamenitosti Soluna — beli stolp, ki je bil zgrajen v strateške namene kot opazovalni stolp, teater in novi Nacionalni teater. Pri kroženju po mestu smo izstopili in si ogledali tudi notranjost Demetrijeve pravoslavne cerkve, ki je zaščitnik mesta Solun. Za notranjost cerkve je zna-

Posnetek za spomin pred Demetrijevo cerkvijo

čilna pregrajenost cerkve v tri dele z značilnimi stebri. Znamenitost je tudi vrteči stolp, v katerem je restavracija. Stolp se obrne enkrat natančno v 24 urah.

V nakupovalnem centru Soluna

Solun je bil ustanovljen 315 let pred našim štetjem, svoj največji razcvet je dosegal v bizantinskem obdobju, od leta 1930 dalje je bil po turško oblastjo od leta 1912 pa je grško pristaniško mesto.

OBISK „FROTIRKE“ DELČEVO

Preteklo je že dobrih 15 let, ko smo delavci Svilanita v okviru tehnično-poslovnega sodelovanja s Frotirko Delčevo odhajali po službeni dolžnosti v Delčevo. Frotirka je bila takrat v zaključni fazi izgradnje. Naloga strokovnih delavcev je bila strokovno svetovanje pri montaži opreme in izdelavi tehnične dokumentacije, osebno sem bil zadolžen za izdelavo plana montaže tkalskih strojev in plana poiskusne proizvodnje.

Takrat so bili zgrajeni prostori za tkalnico, pripravljalnico, šivalnico, skladišče in upravni prostor. V proizvodne prostore je bilo montiranih 64 avtomatskih Giani tkalskih strojev, opremljenih z žakardi in listovkami, snovalo in križno previjalni stroji domačih in tujih proizvajalcev ter v šivalnici klasični šivalni stroji za robljenje brisač.

Od takrat do danes se je tovarna razširila in dopolnila s strojno opremo, ki omogoča visoko produktivno proizvodnjo vseh vrst in kvaliteto frotir brisač in drobnih izdelkov.

Tkalnica je v dveh proizvodnih prostorih, kjer je 64 Giani tkalskih strojev z listovkami in žakardi ter 36 novih visoko produktivnih čolničnih in 6 brezčolničnih tkalskih strojev z žakardi in listovkami firme Saurer.

Šivalnica je opremljena z uvoženimi avtomatskimi stroji za rezanje in robljenje po dolžini ter s klasičnimi stroji za robljenje po širini domačih in tujih proizvajalcev.

Pripravljalnica je v prvotnih proizvodnih prostorih, ki omogočajo tehnološko povezavo s tkal-

Popeljemo se nekaj kilometrov v smeri Cavalla, kjer se poklonimo spomeniku padlih na solunski fronti. Tukaj počivajo jugoslovanski in francoski vojaki, ki so padli med prvo svetovno vojno v letih od 1915–1918 na Balkanu. Leta 1918 je srbska vojska v zavezniški ofenzivi bila nosilka glavnega udara, saj je razbila bolgarsko vojsko na dva dela.

Za slovo se popeljemo nekoliko višje in si ogledamo panoramo pretežnega dela Soluna. Slikati želim duhovnika, ki pa me zaustavi z odločno kretinjo in jasnim „forbotten“. Kljub predlogu, da ostanemo na večer v Solunu je večina odločila, da se vrnemo v Dojran.

Na meji se srečamo s strogostjo carinskega režima, ko opazujemo kolono ljudi, ki se z raznimi paketi in zavoji počasi pomikajo mimo carinika, ki vsakogar skrbno pregleda. Vendar kljub temu, da moramo izstopiti iz avtobusa presenetljivo hitro opravimo carinski pregled.

Vrnemo se v Dojran na večerjo. Pripravili so nam ovčje meso. V sosednjem hotelu je zelo živo. Igrajo kolo. Zanimivo je videti enotnost gostov, ki se poprimejo v krog in v taktu brezhibno zaplešejo makedonsko kolo.

Naslednji dan je nedelja. Pripravijo nam presenečenje, vožnjo s čolni po Dojranskem jezeru. Ko

drsimo po vodni gladini se nad jezerom razleže domača slovenska narodna pesem.

Nekateri si privoščijo kopanje, saj je vreme lepo in sonce močno pripeka.

Pozno popoldne zapustimo Dojran in vožnja nam med prepevanjem hitro mine. Zvečer smo v Delčevu. Pri večerji nas obiščejo gostitelji iz Tekstilne tovarne Frotirka. Prespimo v Mladinskem domu na višini 1300 metrov. Tu se že pozna gorska klima.

Ogledamo si proizvodnjo frotirja v Frotirki. V razgovoru zvemo, da v Frotirki dela nad 500 delavcev iz Delčeva in okolice. Njihov osnovni proizvod je brisača. Tako kot vse ostale tovarne imajo tudi oni težave z repromaterialom, kar se dokaj pozna na fizičnem obsegu proizvodnje.

Poslovimo se in pot nas vodi nazaj proti Skopju. Peljemo se preko znamenitega ovčjega polja. Opazujemo ogromne površine zasejane s pšenico in trto. Nasadi trte so ogromnih razsežnosti saj trto škropijo s pomočjo letal, za obiranje pa jim služijo specialni kombajni.

Prispemo v Skopje. Prevzame nas prijazen vodič, ki nam razlaga znamenitosti Skopja, ki leži v severnem delu skopske kotline. To je ercjalna kotlina, ki je pokrita z naplavinami Vardarja, Treske in Lepenca ter tudi jezerske odkladvine. Na razvoj

nico. Opremljena je s Saškimi snovali firme Krušik in Schlafhorst, avtomatskimi votkovnimi navijalnimi stroji švicarske firme Schweiter in križno previjalnim strojem Kovinar za previjanje koncev.

Zaradi otežkočene oskrbe s surovinami, predvsem s sukano prejo za osnovo, so v tem obdobju zgradili nov obrat sukalnice, ki jim omogoča predelavo enojne preje in s tem širši krog dobaviteljev preje ter kvalitetnejšo pripravo preje za tkanje. Sukalnica je opremljena s sodobnimi krožnimi križno previjalnimi stroji švicarske firme Schweiter, dvojilnimi in sukalnimi stroji ter križno previjalnim strojem Schlafhorst BKN za mehko navijanje križnih navitkov za barvanje.

Prav tako, kot sukalnica, je bila tudi barvarna križnih navitkov zgrajena v tem obdobju z namenom, da zmanjšajo odvisnost od drugih proizvajalcev. Barvarna križnih navitkov je tehnološko in prostorsko povezana s sukalnico. Proizvodni prostor ustreza tehnološkim zahtevam in delovnim pogojem. Strojna oprema, barvni aparati in brzosušilnik so priznane zahodno-nemške firme THIES in THEN, ki omogočajo kvalitetno, racionalno in produktivno barvanje bombažne preje za potrebe tkalnice.

Poleg barvarne križnih navitkov je bila v zadnjih letih zgrajena nova oplemenitilnica za barvanje in oplemenitenje frotir tkanin. Po velikosti je nekaj večja od naše, v njej pa so do sedaj montirani sodobni sušilno-razpenjalni stroj firme Bruckman, pramenski barvni aparat „Jett“ firme Thies in strižni stroj firme Herglat. Stroji še ne obratujejo. V

proizvodni prostor je mogoče postaviti še večje število oplemenitilnih strojev.

Skladišče gotovih izdelkov je v dveh halah, v eni je roba za domači trg, v drugi pa izvoz. Vsa roba v skladiščih je zapakirana v kartonski embalaži. Oba skladišča sta skoraj prazna, pravijo, da se proizvode dobro prodaja.

Iz hitrega ogleda, ki nam ga je omogočila strokovna ekskurzija, lahko ugotovimo, da je Frotirka Delčevo po strojni opremljenosti primerljiva s Svilanitom. Proizvodne kapacitete so v Frotirki za 12 tkalskih strojev ali za cca 11 % manjše. Strojna opremljenost omogoča visoko produktivno proizvodnjo vseh vrst in kvalitet frotir izdelkov. Z lastno sodobno sukalnico ima omogočeno kvalitetno pripravo preje za barvanje in tkanje. Če na hitro ocenimo vzdrževanje strojne in druge opreme, je ta na nizki stopnji. Produktivnost v tkalnici je majhna, saj tkalec posluhuje 4 Giani stroje ali 6 Saurer strojev, v Svilanitu posluhuje tkalec 10 Giani strojev ter 12 ali 9 Saurer strojev.

V obdobju petnajstih let se je materialna osnova Frotirke z razširitvijo proizvodnih kapacitet in modernizacijo strojne opreme zelo povečala. Na področju produktivnosti pa ni opazen nikakršen napredek; tkalci, ki so se priučevali v Svilanitu na štiristrojnem posluževanju, še danes poslužujejo samo štiri stroje. Če primerjamo vzporedno tudi velik napredek kraja ugotovimo, da je družba dala velik poudarek materialni osnovi, premajhen pa preobrazbi ljudi.

Seljak Bogdan

Skopja je predvsem vplivala železnica Beograd—Solun. Po potresu leta 1963 je bilo zgrajeno novo Skopje, ki je danes upravno, gospodarsko in kulturno središče republike Makedonije.

Vodič nam pojasnjuje o usodi mesta, ki je bilo porušeno v potresu že leta 518, tedaj pod imenom Scupi. Poslušamo o stari trdnjavi Dušana Silnega, o Kamnitem mostu preko Vardarja, o cerkvi sv. Spasa z ikonostasom iz orehovega debla, Izakbegovi džamiji, Mustafa pašini in Jahja — pašini džamiji. Znamenitost je Nikitina cerkev iz začetka 14. stol., Markov samostan s cerkvijo sv. Dimitrija z znamenitimi freskami iz 14. stol. Obiščemo tudi džamijo in si bosi ogledamo njeno notranjost.

Naše potovanje se končuje. Ko prispemo na letališče, pa nas čaka presenečenje. Naš let je odpovedan. Tako še eno noč preživimo v Skopju in šele naslednje jutro po enourni vožnji z letalom, zagledamo znane vrhove Kamniških Alp.

Slovo od Minke, Tine in Tilke

VESTNI, DELAVNI IN DISCIPLINIRANI

LUŽAR Marija in AVBELJ Kristina — odšli v zaslužni pokoj aprila letos. Obe sta bili zaposleni v kontrolnem oddelku od 1975. leta dalje. Tedaj smo si za kadrovanje na medfazni kontroli postavili načelo: izbirati iz proizvodnje dobre, najboljše delavce in jih pred odhodom v pokoj „nagraditi“ z delovnimi nalogami, ki ne bodo zahtevale direktnega stika s stroji in normami. Dobri in preizkušeni delavci gotovo najbolj poznajo delo v proizvodnji in ga zato lahko tudi najuspešnejše kontrolirajo. In nista razočarali. Vestni, delavni in disciplinirani.

Prišli sta v tovarno v obrat „Oteks“ v Šmarci, ko je bila ta organizirana še na obrtniški ravni; Minka na samem začetku 48. leta, ko so tedanjo obrtniško tkalnico podjetnika Vavpetiča nacionalizirali. Tina nekoliko kasneje — 51. leta. To je dolga doba. S tovarno sta rasli od najzgodnejše mladosti pa vse do trenutka zaslužnega pokoja. Doživeli sta vse faze razvoja od skromnih začetkov dela v težkih pogojih, na zastarelih strojih. Takrat je moral delavec prijeti za vsako delo in vsi so delali vse — od ročnega navijanja „štren“ za barvanje, barvanja v lesenih kadeh, snovanja in tudi tkanja na ročnih statvah — kjerkoli je bilo potrebno. Že tedaj sta najraje snovali in ostali sta v pripravljalnici vse do prihoda v kontrolo.

Tovarna je doživljala resne pretese — prisilno upravo, požar... Nekateri so odšli — za boljšim zaslužkom, Minka in Tina pa sta bili navezani na tovarno. Minka se še spominja svoje izvolitve v prvi

delavski svet in začetka samoupravljanja, pa svoje prve ure, ki jo je dobila ob 10-letnici svojega dela v Svilanitu. Obe se radi spominjata tistih časov, ko so bili vsi zaposleni Svilanitovci kot ena družina, ko so še od doma prinašali skromno malico na delo in si jo delili med seboj. Iz Šmarce so se vozili s kolesi na delo v Kamnik, tudi pozimi, ko je bilo snega na debelo in si se moral vsakemu avtomobilu umakniti v cel sneg. Bilo je mnogo dobre volje in upanja na lepše čase. Veselili so se vsakega novega stroja in napredka v tovarni. In delali sta z veseljem, vse do dneva, ko sta ostali doma.

Obema želimo, da še dolgo uživata sadove svojega dela!

Pirc Irena

ZAPUSTILA JE DRUGI DOM

Kar malce bala sem se razgovora s tov. TELBA-NOVO, kajti že nekaj dni pred zaključkom njenega dolgoletnega dela v tovarni SVILANIT sem opazila v njenih očeh solze ob vsakem razgovoru s sodelavkami. Toda razgovor se je kljub žalosti v očeh sogo- vornice odvijal zelo prijetno in sproščeno.

Tov. Telban Tilka je bila v tovarni Svilanit zaposlena od leta 1954. To ni bila njena prva zaposlitev. Že pred II. svetovno vojno je delala najprej v tovarni APETIT MAKARONI, kasneje pa v tovarni TITAN. Začetek vojne je prav tako kot mnoge druge prizadel tudi njo. Najhuje pa je bilo takrat, ko so ji ubili brata, njo pa premestili na kazensko delo na neko odročno kmetijo. Vendar tako, kot vse hudo in lepo enkrat mine je minila tudi vojna, s tem pa še ni bilo konec Tilkinih težav. Po končani vojni se je zaposlila v tovarni INDUPLATI Jarše. Leta 1954 pa je začela z delom v naši tovarni, seveda je najprej delala v tkalnici v Šmarci. Na te čase ima tudi najlepše spomine. Vsi zaposleni v tem malem obratu so bili kot ena družina, sploh ni možno primerjati tedanjih časov s sedanjimi. Kljub temu, da ji danes ničesar ne manjka, ne bi tistih lepih uric prijateljstva in solidarnosti nikoli zamenjala. Iz Šmarce je prišla v Kamnik, kjer je še nekaj časa delala v tkalnici, potem pa je bila zaradi bolezni leta 1964 premeščena v šivalnico. Delala je na čiščenju in popravilu brisač. Zadnjih pet mesecev pred upokojitvijo pa je bila zaradi bolezni zopet premeščena v oddelk drobnih izdelkov.

Zanjo je bila to najtežja premostitev, saj si je težko zamišljala, kako bo po toliko letih dela v šivalnici, našla stik z novimi sodelavkami v čisto novi delovni sredini. Vendar je tudi to težavo premagala, tako da sedaj težko zapušča to sredino in tovarno Svilanit, ki ji je bil drugi dom.

Čeprav v prvih dneh malo težje, bo verjetno življenje, ki jo čaka sedaj zelo prijetno. Saj kot sama pravi zelo rada kuha, šiva in plete. Poseben užitek pa ji je delo na vrtu, kjer se najde vedno dovolj dela. Malo pa bo, če bo zdravje dopuščalo, pomagala tudi možu pri čebelarjenju na Notranjskem.

Draga Tilka, kadar pa vam bo najbolj hudo, lahko še vedno pridete na obisk med svoje sodelavke, saj vas bomo vsi zelo veseli.

Rems Jelka

Kolesarski utrinek

Vera KREGAR

Zelo uspešno so tekmovali tudi Svilanitovi kolesarji, predvsem sta se izkazala Silvo in Fačo, ki sta svoji zbirki medalj dodala nove.

Sončno sobotno jutro je privabilo na Občinsko kolesarsko prvenstvo in Spominsko dirko Slavka Jesenovca veliko število tekmovalkcev in tekmovalk.

Štart kolesark je uspel! Med tekmovalkami je bilo tudi nekaj Svilanitovk, ki so se trudile dostojno zastopati našo tovarno.

Po sledih fotoarhiva

LUŠTNO JE B'LO

Fotografija je nastala na tovarniškem prazniku, 1963. ali 1964. leta v Kino Dom Kamnik. Šef strežbe, Bernot Vinko, nam je razdelil naloge in pridno smo stregle ves čas praznovanja. Sicer pa ni bilo težko razdeliti dobrot, saj je vsak član kolek-

tiva dobil le kranjsko klobaso in liter vina. S tem so bili vsi zadovoljni in srečni, nihče ni imel pripomb. Urnih nog smo se vrteli ob taktu znanega kamniškega ansambla. Vsi, ki smo sodelovali pri organizaciji in izvedbi praznovanja smo si prislužili malico v Planinki. Oh, kako je blo lušno!

ZAHVALA

Ob smrti najinega dragega očeta se vsem, ki ste mu darovali dvetje, ga pospremili na njegovi zadnji poti ter nama izrekli sožalje iskreno zahvaljujemo.

Zinka Osolnik
Mari Koželj

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Uršič Simon

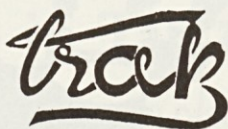
POSLOVNO ZDRUŽENJE
TEKSTILNE INDUSTRIJE
L J U B L J A N A
TEMELJNA ORGANIZACIJA
ZDRUŽENEGA DELA

UNITEX - LJUBLJANA

Delovna organizacija „UNITEX“ zunanja trgovina p.o.
Ljubljana, Titova 81, opravlja naslednje posle:

- izvoz: vseh vrst tkanin, usnjenih in krznenih izdelkov, pletenin in konfekcije,
- uvoz: surovin, reprodukcijskega materiala, strojne opreme, utenzilije in nadomestnih delov ter barv in kemikalij,
- posredovanje v zunanji trgovini,
- notranja trgovina na debelo.

TOVARNA POZAMENTERIJE

61234 MENGEŠ

Vsem kupcem priporočamo naše kvalitetne izdelke:

- vse vrste tkane elastike,
- elastične in neelastične trakove,
- vrvico, trak za zavesa in druge dekorativne trakove.

JUGOTEKSTIL

JUGOTEKSTIL IMPEX
LJUBLJANA
Titova 1-3

Telefon: 23-942 do 23-949
Telegram: Slovtext, Ljubljana
Telex: 31393 YU JTX Lj
POB: 237 A

Dejavnost:

I: Izvozno — uvozni posli v tekstilni industriji, posebno za:

tekstilne surovine, polproizvode, finalne proizvode,

barve, laki, kemikalije, kavčuk

usnje in usnjeni izdelki,

papir in papirna konfekcija,

medicinski in farmacevtski proizvodi ter medicinski instrumenti,

oprema za rudarstvo in gradbeništvo,

strojno, železno in drugo industrijo.

II: Posredovanje v zunanjetrgovinskem prometu

III: Zastopstvo inozemskih firm

IV: Trgovina na veliko z neprehrambenimi proizvodi

Predstavništva:

11000 Beograd, Topličin venac 3/I, tel. 623-790

41000 Zagreb, Savska 41/IX, tel. 511-607

51000 Reka, Dositej Obradovića 14/II tel. 22-015

71000 Sarajevo, Boriše Kovačevića 14/II, tel. 37-686

91000 Skopje, Gradski zid blok V, tel. 21-215

Praga, ČSR,

Nairobi, Kenija

SGP »GRADITELJ« p.o.

sozd IMOS o. sol. o.

61 240 Kamnik SRS

Maistrova 7, telefon

061-831 237, 831 228

žiro račun SDK Kamnik

50140 - 601 - 32239

IMOS

sgp graditelj

PREDILNICA LITIJA

Pošta in železniška postaja:
61270 LITIJA — Tel. n. c. 88-411
p.o.

PREDILNICA LITIJA v Litiji proizvaja kvalitetno bombažno kardirano in česano prejo, ter prejo iz sintetičnih in viskoznih vlaken.

Svoje izdelke priporoča kupcem!

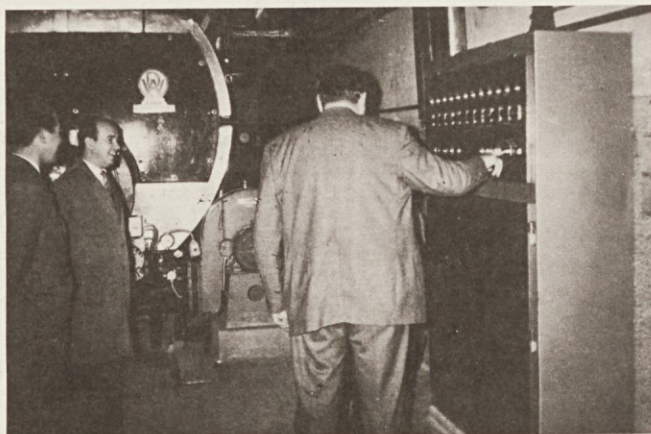

Odbojka ima v Svilanitu dolgoletno tradicijo

Med počitkom

Ob otvoritvi prvega parnega kotla na mazut

„KAMNIŠKI TEKSTILEC“
LETNIK XX, ŠT. 4–5 1982
GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
„SVILANIT“ KAMNIK
GLASILO UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR:
Anton Jerman, Bogo Wiegele, Zdenka Bricelj,
Adi Kužnik, Joži Lanišek-Golob
Tehnični urednik: SKAMEN IVANA
NAKLADA: 800 izvodov
Tisk: Tiskarna mestni muzej Idrija

